

Niezlomny Arcybiskup

Był uosobieniem polskiego patriotyzmu, a także męczeństwa Kościoła katolickiego – taki napis widnieje na tablicy upamiętniającej abp. Jana Cieplaka.

PIOTR LORENC

Do tej pory na świecie były tylko trzy tablice upamiętniające wielkiego patriotę, niezłomnego duchownego – pochodzącego z Dąbrowy Górniczej – abp. Jana Cieplaka. 25 września uroczyste odsłonięta została i poświęcona czwarta tablica, którą umieszczono na frontowej ścianie bazyliki Najświętszej Maryi Panny Anielskiej w Dąbrowie Górniczej. Uroczystość zbiegła się ze 110. rocznicą konsekracji świątyni.

Z wyrokiem śmierci

Inicjatywa upamiętnienia duchownego wyszła od Rycerzy Kolumba Rady sosnowieckiej nr 15249 im. Rafała Kalinowskiego. Rycerze do swojego pomysłu przekonali ks. Andrzeja Stasiaka, proboszcza parafii Najświętszej Maryi Panny Anielskiej w Dąbrowie

Liturgii przewodniczył ks. Andrzej Stasiak

Mimo że obowiązki duszpasterskie rzuciły go daleko od ojczyzny, abp Cieplak zachowywał związki z rodzinną parafią.

Górnicej oraz Andrzeja Sznajdera, dyrektora katowickiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej. 25 września odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej sługę Bożego abp. Jana Cieplaka, profesora Akademii Duchownej w Petersburgu, sufragana i administratora archidiecezji mohylewskiej w Rosji,

skazanego na śmierć przez sąd bolszewicki, arcybiskupa nominata archidiecezji wileńskiej.

W uroczystości wzięli udział: dr Andrzej Sznajder, dyrektor Oddziału IPN w Katowicach, Jan Kwaśniewicz, naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach, zagłębiowscy parlamentarzyści – Ewa Malik, Waldemar Andzel, Robert Warwas, Mateusz Bochenek, samorządowcy, Arkadiusz Chęciński – prezydent Sosnowca oraz mieszkańcy Zagłębia. Byli także obecni przedstawiciele Zakonu Rycerskiego Świętego Grobu Bożego w Jerozolimie – Paweł Szopa, Czesław Ryska i Przemysław Palonka.

Pamiętał o rodzinnej parafii

Uroczystości rozpoczęły się od wykładu o życiu, służbie i zasługach abp. Jana Cieplaka, który wygłosił prof. dr. hab. Dariusz Nawrot, dyrektor Instytutu Zagłębia Dąbrowskiego. Następnie Mszę św. w intencji wznowienia procesu beatyfikacyjnego arcybiskupa sprawował ks. Andrzej Stasiak. Wspólnie z nim liturgię celebrował ks. Krzysztof Pożarski – do niedawna proboszcz rzymskokatolickiej parafii św. Stanisława w Sankt Petersburgu, propagator postaci

Podczas Mszy św. w bazylice

abp. Cieplaka. Ksiądz Pożarski wygłosił także homilię, w której przypomniał życie i działalność duszpasterską arcybiskupa. Po Mszy św. zebrani zgromadzili się przy wejściu do bazyliki, gdzie nastąpiło odsłonięcie tablicy, którego dokonali: Andrzej Sznajder – dyrektor Oddziału IPN w Katowicach, Michał Syska – przedstawiciel prezydenta Dąbrowy Górniczej, Arkadiusz Chęciński – prezydent Sosnowca, Piotr Dudała – przedstawiciel Rycerzy Kolumba oraz ks. Krzysztof Pożarski. Następnie pamiątkową tablicę poświęcił ks. Andrzej Stasiak.

Bronił praw katolików

Profesor Dariusz Nawrot przedstawił biografię Jana Cieplaka, który urodził się 17 sierpnia 1857 r. w Dąbrowie Górniczej, był synem Jacentego i Julii z Bugajskich. Studiował w Wyższym Seminarium Duchownym w Kielcach, a następnie w Akademii Duchownej w Petersburgu, uzyskując magisterium i doktorat z teologii. W 1881 r. otrzymał święcenia kapłańskie w Kielcach. Mszę św. prymicyjną odprawił w kościele św. Aleksandra w Dąbrowie Górniczej – dzisiaj to jedna z kaplic bazyliki Najświętszej Maryi Panny Anielskiej w Dąbrowie Górniczej.

– Był profesorem w Akademii Duchownej w Petersburgu, katechetą szkolnym i kapłanem. W 1908 r. został mianowany biskupem tytularnym ewaryjskim, 7 grudnia 1908 r. otrzymał sakrę biskupią. W latach 1917-23 bronił praw religijnych katolików w Rosji sowieckiej. 19 kwietnia 1919 r. został mianowany arcybiskupem tytularnym akrydeńskim w Ochrydzie. Od 21 do 25 marca 1923 r. sądono go w procesie pokazowym w Moskwie. Wraz z 14 innymi duchownymi został skazany na karę śmierci za „podżeganie do buntu poprzez zabobony”. Pod naciskiem światowej opinii publicznej i po ostrzeżeniu ze strony rządu polskiego wyrok zamieniono na 10 lat więzienia. W 1924 r. został wydany do Polski. 25 października 1925 r. wyjechał do Stanów Zjednoczonych. W ramach wizyt duszpasterskich

odwiedził ok. 70 polskich parafii. 14 grudnia 1925 r. został mianowany ordynariuszem i pierwszym metropolitą w Wilnie. Niestety nie zdążył objąć urzędu. Zmarł 17 lutego 1926 r. w Passaic k. New Jersey. Został pochowany w katedrze wileńskiej. W 1952 r., z inicjatywy ks. Waleriana Meysztowicza, rozpoczął się w Rzymie proces beatyfikacyjny abp. Cieplaka – przypomniał prof. Nawrot.

Wzór patrioty

„Był uosobieniem polskiego patriotyzmu, a także męczeństwa Kościoła katolickiego” – taki napis widnieje na odsłoniętej tablicy. – Sługa Boży Arcybiskup Jan Cieplak, apostoł Rosji, był synem Zagłębiowskiej Ziemi. Stąd pochodziła jego rodzina. Urodził się w Dąbrowie Górniczej. Został ochrzczony w kościele Świętej Trójcy w Będzinie. Pochodził z rodziny robotniczej. Matka zmarła 2 lata po jego urodzeniu, przy porodzie kolejnego

dziecka. Ojciec ożenił się ponownie. Chłopiec wychowywał się u babki Katarzyny Bugajskiej w Gołuchowicach koło Siewierza. Mimo że obowiązki duszpasterskie rzuciły go daleko od ojczyzny, zachowywał związki z rodzinną parafią o czym świadczy, m.in. zachowany w jej archiwach dokument: „Protokół poświęcenia i założenia węgielnego kamienia pod nowy kościół ku czci Matki Boskiej Anielskiej” – podkreślił Piotr Dudała, Rycerz Kolumba, propagator duchowego dziedzictwa arcybiskupa.

Jak podkreślił w homilii ks. Krzysztof Pożarski na świecie istnieją cztery tablice upamiętniające arcybiskupa. – Pierwsza z nich znajduje się w kościele w Passaic koło New Jersey w Stanach Zjednoczonych, gdzie zmarł. Druga – wraz z popiersiem pojawiła się w katedrze wileńskiej. Kilka lat temu odsłoniłem tablicę w kościele św. Stanisława w Sankt Petersburgu. I bardzo się cieszę, że mogłem wziąć udział w dzisiejszych uroczystościach odsłonięcia tablicy w Dąbrowie Górniczej. Ja pracuję nad duchowym dziedzictwem tego wspaniałego kapłana od 30 lat. I jestem przekonany o jego wielkiej roli w Kościele powszechnym. Dlatego bardzo bym pragnął, aby został wznowiony jego proces beatyfikacyjny, który rozpoczął się w Rzymie w 1952 r., a który w połowie lat 60. XX wieku został wstrzymany – zaznaczył ks. Pożarski. **n**

Uroczyste odsłonięcie tablicy poświęconej abp. Cieplakowi

Pamiątkową tablicę poświęcił ks. Andrzej Stasiak